

Verslag XXIV SP-congres 14 december 2019

Opening door congresvoorzitters Frank Futselaar en Mariska ten Heuw

Frank Futselaar

Welkom allemaal bij ons 24ste congres hier in Nieuwegein. Wij waren voor het laatst bij elkaar in Hilversum, in januari 2018. Toen benoemden we nieuwe leden voor ons partijbestuur en spraken we dingen af voor ons congresstuk 'Voor Elkaar'. Ook op dit Congres bespreken we een congresstuk, 'Samen Vooruit', en kiezen we een nieuw partijbestuur. Het congresstuk is voorbereid door een congrescommissie die in juni is benoemd door onze partijraad. Een afvaardiging van de congrescommissie – bestaande uit Spencer Zeegers, Lieke van Rossum, Renske Leijten en Lian Veenstra – zal reageren op uw inbreng aangaande het congresstuk.

Mariska ten Heuw

U gaat vandaag ook stemmen over een aantal zaken. Ik wil u voorstellen dat Remine Alberts en Tim van Houten vandaag samen het stembureau voorzitten. [De zaal gaat akkoord.] De basis waarmee we in het land en in de afdelingen de strijd voor een rechtvaardige samenleving voeren en onze partij gaan versterken, hebben we opgeschreven in ons congresstuk, 'Samen Vooruit'. Daarover gaan we het nu hebben. Spencer Zeegers, voorzitter van de congrescommissie, heeft nu vijf minuten de tijd om een korte inleiding te geven op het congresstuk, waar u vervolgens het woord over krijgt.

Inleiding op congresstuk door Spencer Zeegers

Spencer Zeegers

Beste congresgangers, ik wil graag beginnen met dank uit te spreken namens de congrescommissie: dank aan alle afdelingen, regio's en alle zeer betrokken individuele leden voor hun zeer waardevolle suggesties toen wij de eerste versie van het congresstuk gingen schrijven. Die eerste versie is vervolgens uitvoerig besproken in de afdelingen en regio's. We hebben uit 100 afdelingen in totaal ruim 200 pagina's met vragen en suggesties gekregen. De congrescommissie heeft daar dankbaar gebruik van gemaakt. In die reacties waren enkele duidelijke lijnen te zien. Ten eerste: de resolutie moest veel concreter en een duidelijker perspectief bieden op wat we de komende tijd gaan doen. Ten tweede: het taalgebruik moest beter. En ten derde: er moest veel meer aandacht komen voor de positie, de invloed, de ondersteuning en de versterking van afdelingen, inclusief het werven en binden van leden. Jullie inbreng heeft enorm geholpen om de tweede versie veel beter te maken. Als congrescommissie denken wij in alle bescheidenheid goed geluisterd te hebben naar alle afdelingen en regio's. We hebben heel veel voorstellen overgenomen. Daarom denken we dat we in de tweede versie verwoord hebben wat de meeste afdelingen en regio's willen. Dat hebben we ook opgeschreven in het nieuwe hoofdstuk 3. Vandaag liggen er ruim 150 voorstellen en moties die allemaal bedoeld zijn om onze plannen voor de toekomst beter te maken. Voor een deel van die voorstellen adviseren wij het congres om die geheel of qua strekking over te nemen. Dat we het niet met alle voorstellen eens zijn betekent niet dat we de betrokkenheid van de indieners niet waarderen. Dat doen we wel. Van discussie wordt de partij alleen maar beter en scherper. Partijgenoten, we hebben geen gemakkelijke tijd achter de rug, met de twee zeer teleurstellende verkiezingen van dit voorjaar. Dat was reden genoeg om ons te bezinnen op wat er aan de hand is en vooral op wat we zelf beter moeten doen. We hebben een half jaar intensief naar ons zelf gekeken en vandaag sluiten we die fase af met een resolutie met daarin een serie opdrachten aan onszelf. Wij zijn een unieke partij met een duidelijk bestaansrecht: gebaseerd op onze socialistische kernwaarden en analyse van de samenleving gaan we, samen met de mensen, de strijd aan voor een betere wereld. Met het aannemen van dit congresstuk zetten we daarvoor vandaag een belangrijke stap.

Bespreking congresstuk 'Samen Vooruit' in eerste termijn

Frank Futselaar

En dan is het nu tijd voor de afgevaardigden om het woord te nemen over het congresstuk. Alleen zij die zich van te voren hebben aangemeld mogen nu en ook in de tweede termijn spreken, voorzover daar behoefte aan is. Spreektijd in de eerste termijn bedraagt maximaal twee minuten, in de tweede termijn maximaal één minuut.

Mariska ten Heuw

Er hebben zich voor de eerste termijn 35 sprekers aangemeld. Er zijn 124 wijzigingsvoorstellen ingediend en 34 moties; 33 moties staan in de bundel en u hebt vanochtend bij overhandiging van de congresmap een actuele motie erbij gekregen, motie 35, die ook in stemming komt. Alle wijzigingsvoorstellen en bijna alle moties zijn van een advies door de congrescommissie voorzien. We gaan beginnen met de eerste 20 sprekers. Aan de linkerkant kunnen zich de eerste 10 melden: Gera Stam, Chris Hesse, Jack Gerats, Rob Kolner, Bob van Vliet, Neeltje Peters, Wim van Gammeren, Niels Minnaard, Murat Memis en Mark van Caldenberg. Aan de rechterkant kunnen de volgende 10 zich melden: Peter van de Put, Mathijs ten Broeke, Astrid de Jong, Sonja Mulleman, Emil Jacobs, Anna de Groot, Sandra Jagesar, Theo Weenink, Ronald Portier en David de Vreede. Als deze 20 sprekers hebben gesproken roepen we de overige 15 op. We beginnen aan de linkerkant met Gera Stam.

Gera Stam (Doetinchem)

Goedemorgen partijgenoten, ik spreek over motie 9. De transparantie waar we naar streven, door het uitnodigen van de pers bij onze partijraden, heeft het afgelopen jaar geleid tot een paar stukken in de krant over de verloren verkiezingen en hoe we daar met z'n allen op gereageerd hebben. Veel meer is er niet te vinden in de pers. De transparantie waar we naar streven zou om meer moeten gaan, want de huidige transparantie leidt er ook toe dat veel van onze eigen mensen hun mond houden, omdat ze ervoor kiezen hun kritiek intern te houden en ze niet geconfronteerd willen worden met een microfoon onder hun neus en met hun naam in de krant. We hebben al een paar keer afgesproken dat we intern met elkaar discussiëren en niet over elkaar via de media. Het uitnodigen van de pers staat daar een beetje haaks op, omdat de discussie door hun aanwezigheid van karakter en inhoud verandert. Transparantie is belangrijk. En een open en vrij debat is zo mogelijk nog belangrijker. Vandaar motie 9: een partijraad die deels openbaar is en deels voor onszelf, en wij bepalen wanneer en wat en hoe. Dank jullie wel.

Peter van de Put (Oirschot)

Goedemorgen, het gaat over motie 4. Wij zijn van mening dat de vergaderingen van de partijraad live gestreamd zouden moeten worden. De pers is wel uitgenodigd en dat juich ik ook toe. Ik vind dat we de uitstraling moeten hebben dat we niets te verbergen hebben. Het vreemde is alleen dat onze eigen leden het alleen maar op uitnodiging kunnen meemaken. Ik bestrijd dan ook wat er in het advies staat, namelijk dat de partijraad zo goed als openbaar is, want als je geen uitnodiging hebt dan kom je er toch echt niet in. De leden kunnen pas op een veel later tijdstip kennis nemen van de genomen besluiten en van de discussie die daaraan vooraf is gegaan. Daarom stellen wij in motie 4 voor om de partijraad voortaan live te streamen, zodat alle leden het kunnen volgen. Dank jullie wel.

Chris Hesse (Heerlen)

Kinderarmoede, door de belastingdienst bestempeld worden als fraudeur, een wooncrisis, onbetaalbare huizen, huizen vol met ziekmakende schimmel, stakende leerkrachten, marktwerking in de jeugdzorg die leidt tot het sluiten van instellingen, het van hot naar her verplaatsen van kinderen, en het Groningse gasdrama... Deze lijst is niet uitputtend, dat is wel duidelijk. We hebben

te maken met een overheid die achterdocht en wantrouwen tot een leidend principe heeft gemaakt. En Rutte maar lachen, terwijl hij steeds meer last krijgt van geheugenverlies. Kortom, er is nog zoveel te doen. Partijgenoten, dit is een organisatorisch congres op basis van een opdracht aan de congrescommissie: 'Kijk naar de organisatie van de gehele partij en kijk naar de electorale ontwikkelingen.' Iedereen weet wat de SP doet. Maar te weinig mensen weten waarom we dingen doen die we doen, zelfs in onze eigen gelederen. Daarom volgt vorm inhoud en is scholing in de haartaten van onze partij van het grootste belang en is 'Heel de Mens' nu actueler dan ooit. Daarom zouden we niet moeten onderzoeken *hoe* we onze visie in de praktijk kunnen neerzetten, maar starten met *waarom*. Wij zijn het eigentijdse, hoopvolle en wenkende perspectief. Iemand zei ooit 'I have a dream' en vertelde waarom hij deed wat hij deed. Hij zei niet 'I have a plan' en hij vertelde niet hoe hij het ging doen. Vandaag zou hij zeggen 'I dare to dream'. Ten slotte, Heerlen vindt de opsplitsing van het takenpakket van de algemeen secretaris ongewenst en vraagt om steun bij amendement 8.50. Dank je wel.

Mathijs ten Broeke (Zutphen)

De afgelopen maanden hebben we veel tijd en discussies gewijd aan onszelf, aan onze partij, en dat was nodig ook. Maar gelukkig gaan we na vandaag de beuk er weer in gooien in onze politieke, economische en ideologische strijd. Maar tot die tijd nog wel twee belangrijke wijzigingsvoorstellen. Met voorstel 8.20 willen we vastleggen dat de partijraad en dus de afdelingen beslissen welke campagnes prioriteit krijgen. Afdelingen weten het best wat er leeft en kunnen er zo voor waken om overvraagd te worden. Afdelingen zijn bepalend en gelukkig is de congrescommissie het hier ook mee eens. Maar als de partijraad besluit welke campagne prioriteit krijgt, dan lijkt het ons ook logisch dat er een partijbestuurslid verantwoordelijk wordt gemaakt voor de coördinatie van die campagne. Bovendien hoort leidinggeven aan onze belangrijkste campagnes tot de taken van ons democratisch gekozen partijbestuur. Daarom reken ik op jullie steun voor wijzigingsvoorstel 8.107. Dan tot slot nog het idee om de partijvoorzitter en de fractievoorzitter met regelmaat de afdelingen te laten bezoeken; dat idee staat in motie 5, van Purmerend en Dronten. Maar laten we dat niet doen in zaaltjes waar we dan hele avonden met elkaar praten. Dat hebben we de afgelopen maanden genoeg gedaan. Als de partijvoorzitter of de fractievoorzitter of andere Kamerleden afdelingen bezoeken, laten we hen dan vooral meenemen de straat op en in onze lokale actietrajecten. Dat helpt ons en tegelijk proeven zij de stemming in alle hoeken van het land. Dus laten we allemaal motie 5 steunen. Dank je wel.

Jack Gerats (Maastricht)

Het eerste wijzigingsvoorstel betreft 8.102. Het woord 'economische crisis' wordt niet genoemd in de resolutie. Het kapitalisme wordt gekenmerkt door steeds weer nieuwe economische crises; de volgende staat weer voor de deur. Socialisten moeten zich daarop voorbereiden, zodat de volgende crisis niet op weer op de bevolking wordt afgewenteld maar de verantwoordelijkheid wordt gelegd bij de veroorzakers, de grote bedrijven en de banken. Daarom vragen wij uw steun voor 8.102. De tweede resolutie betreft 8.103, over het Nationaal ZorgFonds en de publieke sector. Wij vinden dat mager uitgewerkt. Renske heeft ons laten zien in wat voor een jungle van toeslagen mensen terecht komen. Onze resolutie is gericht tegen het doolhof waar het kapitalisme mensen voor stelt op dit moment. Daarom vragen wij uw steun voor 8.103 met de passage 'Tegen de uitverkoop van de publieke sector' zodat financiering en uitvoering vereenvoudigd worden. Bedankt!

Astrid de Jong (Goes)

Het gaat om motie 25, ingediend door Goes en Schouwen-Duiveland. Er is een voordracht gedaan door de kandidatencommissie die voorziet in een aantal kandidaten dat gelijk is aan het aantal functies, terwijl veel meer kandidaten zich hebben gemeld. Wij verzoeken om voortaan een kandidatencommissie aan te stellen die alle kandidaten beoordeelt op geschiktheid voor een functie, zonder enige voorkeur voor kandidaten uit te spreken. De leden beslissen uiteindelijk welke

kandidaten gekozen worden. Deze motie lijkt op de motie die door de afdeling Zeist is ingediend en ook door Goes ondersteund wordt, maar Goes stelt daarnaast ook voor dat er duidelijk verwoord moet worden dat voordrachten voortaan tot het verleden behoren. Dank u wel.

Rob Kolner (Hengelo)

Ik wil het graag hebben over voorstel 8.54, over het verhogen van het minimumloon. Het voorstel wordt afgewezen door de congrescommissie, omdat dit een mogelijke uitwerking is van punt 2d. Maar wij vinden dit te belangrijk om dit niet speciaal te benoemen. De FNV heeft al een voorzet gegeven en gezegd 'Het minimumloon moet naar 14 euro'. In ons laatste verkiezingsprogramma hebben we gezegd dat het met 10 procent omhoog moet. Volgens mij willen wij ons niet links in laten halen door de vakbond. Vandaar graag jullie steun voor 8.54. Dank jullie wel.

Sandra Jagesar (Apeldoorn)

Als eerste willen wij de congrescommissie maar ook de leden die actief hebben bijgedragen aan dit congresstuk een compliment geven. Heel veel van wat wij als regio hebben aangegeven is terug te vinden. Daarom dienen wij geen motie in. Wij vinden dat, zolang we het in grote lijnen eens zijn, we het nieuwe bestuur een kans moeten geven. Daarom zullen wij als afdeling vandaag een hoop moties en amendementen niet steunen. Want samen vooruit kan alleen als we elkaar durven te vertrouwen. Maar één onderwerp willen we er toch graag uitlichten, namelijk identiteitspolitiek. Racisme en discriminatie moeten we altijd bestrijden, we moeten ons richten op gezamenlijke waarden. Dank jullie wel.

Bob van Vliet (Rijswijk)

Ik vond het jammer dat zoveel voorstellen werden afgewezen door de congrescommissie, met de redenering dat we dat maar aan het volgende partijbestuur moeten laten of omdat dingen te specifiek zouden zijn. Wij zijn hier toch bij elkaar om goede plannen af te spreken? Goede plannen zijn nou eenmaal specifiek. Bijvoorbeeld ons voorstel 8.7, om elk jaar op de partijraad een ledenverslag te bespreken. De congrescommissie zegt daarbij 'Strekking overnemen', dat is een goed begin. Maar ze laten een heel belangrijk detail weg, namelijk dat de partijraad ook alle beschikbare cijfers en gegevens krijgt, want om goede analyses te maken hebben we die nodig. Dus steun graag de volledige tekst van 8.7, om de partijraad volledig te informeren over hoe we onze leden werven, wanneer we ze kwijtraken en waardoor. Dan voorstel 8.2, om actiever om te gaan met meningsverschillen in de partij. Daarvoor zou het goed zijn om de Spanning op te stellen voor opiniestukken van leden en om daarin actiever de discussie te organiseren. De commissie zegt 'Spanning is het blad van ons Wetenschappelijk Bureau en daarmee geen discussieplatform', maar de kern van wetenschap is volgens mij juist dat er discussie is. We hebben nu geen permanent podium voor leden om ideeën en standpunten te bepleiten en geen plek om goed onderbouwde interne kritiek te publiceren. En dan krijg je dat mensen dingen naar de krant gaan sturen en dat is nou juist wat we niet willen. De Spanning is bij uitstek geschikt om dat podium te bieden. Graag jullie steun voor 8.2. Dank jullie wel.

Emil Jacobs (Sittard-Geleen)

Ik breek vandaag een lans voor motie 3. De strekking van deze motie is dat we op ons congres de gelegenheid krijgen om een gedegen discussie te kunnen voeren. De twee minuten spreektijd, die iedere afgevaardigde thans krijgt, stelt alleen maar in staat tot een oppervlakkige toelichting. Ons congres verdient beter. Daarom het voorstel tot het poolen van spreektijd. De congrescommissie zegt 'Nee, afgevaardigden spreken namens hun afdeling'. Maar we hebben al een aantal decennia geleden afscheid genomen van het model waarin we een federatie van afdelingen zijn: we zijn één partij. Motie 3 wordt dan ook door 10 afdelingen ondersteund. Moeten alle deze afdelingen afzonderlijk deze motie komen verdedigen? Dat is flauwekul. De congrescommissie zegt ook 'Langer is niet altijd beter'. Maar door het beperken van de spreektijd tot twee minuten blijft het vaak

oppervlakkig. Laten we de mogelijkheid hebben om de diepte in te gaan. Namens de afdeling Utrecht wil ik nog steun uitspreken voor voorstel 8.58. Waarom? Helaas, mijn tijd zit erop!

Neeltje Peters (Amsterdam)

In deze resolutie staan een aantal strijdperken genoemd waar voor ons werk aan de winkel is. Maar daar moet je wel selectief in zijn, want het heeft niet zoveel zin om een oneindige lijst met speerpunten te hebben, maar Amsterdam is toch blij met een waardevolle toevoeging aan die speerpunten, namelijk de strijd tegen het uit elkaar spelen van mensen, tegen de kapitalistische verdeel-en-heersstrategie, en dus tegen racisme en discriminatie. Dan graag jullie aandacht voor wijzigingsvoorstel 36, over het instellen van een internationaal secretariaat. In het stuk staat nu dat een bestuurslid verantwoordelijk wordt voor internationale zaken. Dat is mooi, maar niet per se genoeg. Voorstel 36 wil verder gaan en een volledig internationaal secretariaat instellen. Nu we tijdelijk niet vertegenwoordigd zijn in Europa is het extra belangrijk onze contacten met buitenlandse bewegingen en partijen goed te onderhouden. Dit is ook belangrijk om ons internationale profiel te versterken en afdelingen daarin mee te nemen. Dus graag jullie steun voor voorstel 36. Dank jullie wel.

Anna de Groot (Zaanstreek)

Ik wil het hebben over vier wijzigingsvoorstellen die door de congrescommissie zijn afgewezen. Ten eerste 8.66: een publieke bank is noodzakelijk in een socialistische samenleving. Immers, particuliere banken kunnen failliet gaan, omdat speculeren bij zo'n bank mogelijk is, in tegenstelling tot een publieke bank. Daarom graag uw steun voor 8.66. Dan 8.67. Door de congrescommissie wordt gesteld dat de SP altijd de geprivatiseerde diensten wil terug pakken; daarom zou 8.67 niet nodig zijn. Wij vinden dat het daarom juist wel nodig is. Dus ook graag uw steun voor 8.67. Dan 8.68. De afdeling Zaanstreek vindt het ongepast dat de verhoging van de bijdrage voor de verkiezingen voor Provinciale Staten al zolang vooruit geschoven wordt. Nu moet het weer op de partijraad besproken worden. Maar 1.500 euro is volstrekt onvoldoende, dat is al bij meerdere verkiezingen gebleken. Het bedrag moet zodanig verhoogd worden dat het voeren van een fatsoenlijke en wervende campagne mogelijk is. Ten slotte 8.69. Wat ons betreft hoeft een campagneleider niet dag en nacht aan de slag te zijn met de campagne naast zijn of haar gewone taken. Dat lijkt ons ongezonder en niet erg productief. Dus graag jullie steun voor 8.69. Dank jullie wel.

Wim van Gammeren (Amersfoort)

We hebben ontzettend veel leden en daar zit heel veel creativiteit en deskundigheid bij die nu nog ongebruikt blijft. We moeten een creatieve schil om ons heen vormen, want promotie en marketing zijn echte vakken die je kunt leren. Een V-team en een test-panel zijn niet overbodig. Onze combinatie van ons werk in de Tweede Kamer en lokaal actievoeren is uniek; laten we dat meer tonen in beelden, woorden en muziek! Veel mensen zeggen: 'Ik weet niet meer waar de SP voor staat.' Daarom vraag ik jullie steun voor wijzigingsvoorstel 8.12: een aanmoediging om professioneel te werken met kennis, gevoel en optimisme.

Sonja Mulleman (Terneuzen)

Mijn taak als 'huiskamerlid' is het ondersteunen van ons raadslid, dan heb ik een zeer brede portefeuille. Daar kan ik wel wat hulp bij gebruiken. Door de decentralisaties hebben wij op gemeentelijk niveau er veel meer taken bij gekregen, daarom vragen wij om meer informatievoorziening vanuit de landelijke SP naar de lokale afdelingen.

Niels Minnaard (Bergen op Zoom)

Ik wil het met jullie hebben over motie 13, over het inrichten van een volwaardig internationaal secretariaat. De wereld staat soms letterlijk in brand en onze analyses daarover zijn niet altijd zichtbaar genoeg. In het buitenland wordt ook gestreden tegen het kapitalisme en voor een

socialistisch alternatief, zoals in Chili. Hun strijd motiveert mij om hier ook te strijden. Machthebbers organiseren zich internationaal. Dat moeten wij dus ook doen. Wat kunnen we leren van onze zusterpartijen als het gaat om pensioenen, arbeidsmigranten, woningnood enzovoort? Binnen onze partij is er een grote behoefte aan internationale duiding. Vandaar onze oproep tot de oprichting van een internationaal secretariaat. Dank jullie wel.

Theo Weenink (Boxmeer)

We zijn blij dat onze opmerkingen zijn meegenomen in het congresstuk. Wel adviseren wij het congresstuk niet dicht te timmeren; laten we het nieuwe partijbestuur de kans geven om op hoofdlijnen met dit congresstuk aan de slag te gaan. Ook pleiten wij voor korte communicatie-lijntjes tussen de afdelingen en het partijbestuur. Tegen de Tweede Kamerfractie wil ik zeggen: wat zijn jullie goed bezig!

Murat Memis (Eindhoven)

Afgelopen zomer had ik niet verwacht dat ik hier zou staan, ik dank al mijn partijgenoten! Ik wil het hebben over motie 2.30, over beleidsontwikkeling en een brede discussie over energietransitie. De congrescommissie neemt daarvan de argumentatie over, maar ontraadt het toch omdat het zou thuishoren in het verkiezingsprogramma. Dat vinden wij vreemd. Het is erg parlementaristisch en bovendien hebben we daar simpelweg de tijd niet meer voor. In 2020 worden regionale visies op de energietransitie vastgesteld en in 2021 moet elke gemeente z'n warmteplan vaststellen. Beide documenten zullen grote gevolgen hebben, ook sociaal. Het is onverantwoord om onze afdelingen hierbij ieder voor zich het wiel te laten uitvinden. Onze motie roept om de afdelingen daar nu al bij te ondersteunen. De motie past dus prima bij het organisatorische karakter van dit congres. Verder wil het over motie 28 hebben, zorg voor de planeet. De congrescommissie heeft gelijk dat dit ook meegenomen moet worden bij de herziening van 'Heel de Mens', maar dat proces duurt nog heel lang. De urgentie is daarvoor te groot. 'Zorg voor de planeet' moet nu al een kernbegrip in ons denken worden. Deze twee moties gaan we in stemming brengen. Dank jullie wel.

Ronald Portier (Dordrecht)

Er zijn voorstellen om ons partijcongres tot het hoogste orgaan van onze partij te maken. De congrescommissie zegt dan: 'Dat kan niet volgens de wetgeving, het mag alleen maar een orgaan zijn dat jaarlijks bij elkaar komt.' Dat is ons inziens ook de oplossing: laten we van dit congres het jaarlijkse hoogtepunt van onze partij maken! Dan over het internationaal secretariaat. Socialisme zal internationaal zijn of het zal niet zijn. Wat we nodig hebben is een internationale aaneensluiting van socialistische partijen. De kapitalisten werken internationaal samen, denk aan de handelsverdragen. Dus socialisten moeten dat ook doen. Dank jullie wel.

Mark van Caldenberg (Landgraaf)

De SP is de enige partij die zegt dat echte verandering alleen komt als gewone mensen zeggen: 'Wij staan op!' Iedereen hier kent immers dat prachtige gedicht: 'Blijf niet mokkend langs de kant staan...' Ron, jij stond altijd voor ons klaar, en je leerde ons dat je altijd één keer vaker moet opstaan dan je valt. En jij stond altijd op. En daarvoor zijn wij als partij jou heel veel dank verschuldigd! Wij staan op!

David de Vreede (Almere)

Onze afdeling vindt dat de SP niet de zoveelste klimaatpartij moet worden en daarom roepen wij op tot nadruk op het milieu. De SP is van oorsprong een milieu-activistische partij. Met name bij milieuvervuiling door multinationals zie je de schadelijk gevolgen van het kapitalisme. Vaak worden minderbedeelden juist het hardste getroffen door milieuvervuiling ten gunste van privaat gewin. Ook zou de afdeling Almere meer aandacht willen zien voor arbeidsomstandigheden. In Nederland sterven jaarlijks ruim 4.000 mensen ten gevolge van slechte arbeidsomstandigheden. Tot slot,

Almere heeft geconstateerd dat er in de aanloop naar dit congres en de verkiezing van de nieuwe voorzitter er veel discussie is ontstaan op social media over wie de meest geschikte kandidaat is en wat het ideaalbeeld is van de SP'er. Deze discussie werd niet altijd even charmant gevoerd. Wij willen iedereen oproepen alsjeblieft een beetje liever voor elkaar te zijn en de mening van de ander te respecteren. Dank jullie wel.

Mariske ten Heuw

Dit waren de eerste 20 sprekers. Complimenten voor de manier waarop jullie je aan de spreektijd hebben gehouden. Ik wil nu graag de volgende 7 sprekers hier links uitnodigen: Michel Verschuren, Nick Wasilopoulos, Marianne Laumann, Helena Schrijen, Joost van der Sluis, Henk van Gerven en Brammert Geerling. Rechts van mij nodig ik de volgende sprekers uit: Ger van Unen, Daan Brandenburg, Rob Berkman, van Gils, Matthijs van Otterdijk, Wim Hoogervorst, Burak Yildiz en Willem de Man.

Michel Verschuren (Breda)

Wij zijn blij met het overnemen van twee van onze voorstellen, ten eerste dat mensen met een beperking onze volledige aandacht verdienen en ten tweede dat een inclusieve samenleving aan actieve bijdrage moet leveren aan het bestrijden van discriminatie. Maar op één punt kunnen wij nog inclusiever zijn: leden moeten kunnen stemmen als zij niet naar de ledenvergadering kunnen komen. De congrescommissie zegt hierop: 'We moeten niet vooruitlopen op de evaluatie van de partijraad.' Het is goed om te evalueren, maar in het congres stellen we de kaders en geven we de partijraad opdrachten mee. Onze motie 15 verzoekt het partijbestuur om met mogelijke oplossingen te komen, zodat die in de partijraad besproken kunnen worden. En namens onze ROOD-leden moet ik ook zeggen: 'Boomers, laat ons digitaal stemmen.' Wij steunen de motie van Bergen op Zoom voor een internationaal secretariaat. Ook motie 4, over het streamen van de partijraad, steunen wij van harte. Onze leden verdienen die openbaarheid. Tot slot, wij zijn blij om te horen dat er meer ingezet gaat worden op coaches om onze afdelingen te versterken. Dank jullie wel.

Ger van Unen (Hulst)

Wij hebben een strijd te voeren tegen onrecht, in de zorg, in de volkshuisvesting, in het onderwijs, zelfs in onze rechtsstaat, enzovoort. Maar vandaag voeren we een onderlinge strijd: Welke kandidaat wordt gekozen? Welk voorstel haalt het en welke niet? Het kan dan zijn dat je aan het einde van de dag teleurgesteld bent. Maar dat is democratie. En daar geloven we toch in? Laten we daarom aan het einde van de dag weer samen als een eenheid optrekken tegen het onrecht! Dank jullie wel!

Nick Wasilopoulos (Nijmegen)

Ik begin met motie 3, over het poulen van de spreektijd. Dit lijkt ons nuttig in het geval dat afdelingen willen spreken over hetzelfde onderwerp. Zo kunnen sprekers beter de diepte in gaan en voorkom je onnodige overlap. Het volgende congres is ideologisch, een uitgelezen kans om met elkaar de diepte in te gaan. Dan motie 4, over het streamen van de partijraad. Het lijkt me logisch dat leden mee kunnen kijken naar de besluiten van de door hun gekozen voorzitters. Dat zal voor meer vertrouwen zorgen in ons democratisch orgaan. Het is kul dat de partijraad daarover moet beslissen in plaats van dit congres. Dit is jullie kans om die macht te pakken, dus pak die livesteam. Dank jullie wel.

Daan Brandenburg (Groningen)

De congrescommissie heeft goed geluisterd naar de inbreng uit de partij. Een compliment daarvoor. Maar dit is ook een compliment voor de afdelingen, want dit laat zien hoeveel kennis en kunde daar zit. Het laat ook zien dat onze partijdemocratie prima functioneert. Wij moeten samen met de mensen knokken voor een rechtvaardige samenleving, maar daarvoor hebben onze afdelingen alle

beschikbare ondersteuning uit De Moed nodig. Stem daarom voor ons amendement 107. Dank jullie wel.

Marianne Laumann (Kerkrade)

Wij willen het hebben over motie 20, de afdrachtregeling. Steden tot 150.000 inwoners krijgen 25 procent van de vergoeding, steden met meer dan 300.000 inwoners krijgen 50 procent van de vergoeding, terwijl ze al veel meer raadsvergoeding krijgen vanuit de gemeente. Bijvoorbeeld, in Kerkrade krijgt een raadslid ongeveer 1.000 euro per maand netto en dus 250 euro van de partij, maar in Amsterdam krijgt een raadslid plusminus 2.000 euro netto en dus 1.000 euro van de partij. Dat is vier keer zoveel, terwijl het eigenlijk twee keer zoveel zou moeten zijn. Dat is volgens ons niet eerlijk. Wij vinden dat ook kleine gemeentes recht hebben op een vergoeding van 50 procent, waardoor mensen iets makkelijker minder kunnen gaan werken om meer aandacht aan het politieke werk te kunnen besteden. Een verpleegkundige of zzp'er verdient immers evenveel of deze nu in een grote of een kleine gemeente woont. Onze raadsleden willen zich echt niet rijk rekenen! Ze willen zich gewoon goed kunnen inzetten voor onze partij. Als we naar buiten toe strijden voor gelijk betaling en gelijke behandeling, dan moet dat ook binnen onze partij in orde zijn. Dank jullie wel.

Rob Berkman (Ede)

Ik wil het hebben over motie 12, ingediend door Vlaardingen en Nederwaard. In de motie wordt gevraagd om meer marxistische scholing. Dit stelt ons beter in staat om onze boodschap te communiceren, zowel intern als extern. Veel van onze leden merken op dat de communicatie beter kan. Zonder een gedegen linkse analyse vervalt men al snel in populistische one-liners en die horen niet thuis in een socialistische partij.

Helena Schrijen (Brunssum)

Brunssum ondersteunt alle voorstellen, en dient ook zelf voorstellen in, die bijdrage aan verbetering van de democratie in de partij en onze koers. Bijvoorbeeld voorstel 8.2 waarin gepleit wordt om de Spanning en de Tribune te gebruiken om discussie tussen de leden te faciliteren. Daarbij moeten minderheidsstandpunten gerespecteerd worden. Zo wordt ook voorkomen dat discussies buiten de partij gevoerd worden. De leden krijgen ook meer invloed door het congres als hoogste orgaan in te stellen. Nu kan de partijraad nog de besluiten van het congres ondermijnen, terwijl daar slechts de afdelingsvoorzitters aanwezig zijn. Zie motie 8. In motie 4 gaat het om meer transparantie binnen de partij, dat vergroot de interne democratie en de betrokkenheid van de leden. Democratie betekent voor ons ook dat bestuursleden gekozen moeten kunnen worden zonder voorgedragen te zijn door een kandidatencommissie. Daarvoor moeten kandidaten ook meer de kans krijgen om hun kandidatuur toe te lichten. Zie moties 1 en 2. Tot slot pleiten wij ook voor meer internationale samenwerking. Socialisten zijn immers internationalisten.

Ben van Gils (Gilze-Rijen en Dongen)

We kunnen alleen samen vooruit als we samen een vuist vormen tegen het kapitalisme. Daarom vraag ik uw steun voor 8.13, waarin opgeroepen wordt de strijd te voeren tegen het digitale kapitalisme. De digitale revolutie die we de afgelopen 20 jaar hebben meegemaakt, gaat gewoon door en biedt zowel kansen als bedreigingen. Laten we big data de wereld regeren met hun 'slimme algoritmes', of gebruiken we de digitale technologie zodat iedereen ervan kan profiteren? Steun daarom 8.13. Dank jullie wel.

Joost van der Sluis (Delft)

Het is jammer dat we het afgelopen half jaar vooral bezig zijn geweest met onszelf en niet met de vraag hoe we onze boodschap beter in de harten van de mensen kunnen krijgen. Jongeren denken tegenwoordig dat ze zelf met hun baas moeten onderhandelen over het minimumloon, terwijl wij als maatschappij dat moeten bepalen. Daarvoor staat de SP, dat moeten we beter duidelijk maken. We

moeten nu een campagne starten tegen dit individualisme, waarin het individu zelf maar alles moet regelen: werk, belastingdienst, zorg, onderwijs, pensioen, duurzame energie, etc. Dat zijn zaken die wij als samenleving samen moeten regelen. Dat moeten wij als SP duidelijk maken. Dank jullie wel.

Matthijs van Otterdijk (Schiedam)

Meerdere afdelingen hebben voorstellen ingediend om de Spanning en Tribune open te stellen voor interne discussie. De congrescommissie vindt dit geen goed idee, omdat beide bladen nou eenmaal geen discussieplatformen zijn. Maar we hebben wel zo'n platform nodig. Tijdens een congres met een spreektijd van twee minuten is diepgang in de discussie niet echt mogelijk; dat geldt ook voor de partijraad waar vergelijkbare spreekregels gelden. Maar er zijn wel meningsverschillen binnen de partij waar we het over moeten hebben. Omdat deze discussie niet goed binnen de partij gevoerd kan worden, zie je dat mensen dat buiten de partij gaan doen, bijvoorbeeld met opiniestukken in kranten. Dat is een ongewenste ontwikkeling. Maar het gaat niet alleen om een stem geven aan kritische leden. Het gaat er ook om dat kaderleden een platform krijgen waarop ze ervaringen en analyses kunnen delen; alleen zo kunnen we van elkaar leren. Ik roep het congres daarom op om voorstellen 8.2, 8.42, 8.43 en 8.99 te steunen. Tot slot nog iets over voorstel 8.55 namens afdeling Utrecht om actief lid te worden binnen sociale bewegingen, zoals de milieubeweging en de vakbeweging. Graag ook jullie steun daarvoor. Dank jullie wel.

Henk van Gerven (Oss)

Hoe brengen we onze boodschap onder het voetlicht? Hoe inspireren en mobiliseren wij mensen en organisaties die net als ons streven naar samenleving waarin het niet gaat om 'ieder voor zich' maar om 'samen voor iedereen'? Afdeling Oss kijkt met instemming naar de voorstellen die de congrescommissie heeft gedaan. We willen nog enkele punten benadrukken. We moeten investeren in onze lokale afdelingen; daarin maken wij het verschil vergeleken met andere partijen en daarmee worden we groot. Verder is iedereen in de partij het erover eens dat 'Heel de Mens' nog steeds staat als een huis maar dat enkele aanpassingen wel nodig zijn omdat we nou eenmaal niet meer in 1999 leven. We sluiten ons wel aan bij het praktische argument om 'Heel de Mens' te actualiseren na de verkiezingen van 2021. Laten we samen de schouders eronder zetten! Dank jullie wel.

Wim Hoogervorst (West-Friesland-Oost)

Ik spreek namens West-Friesland-Oost en ook namens de andere afdelingen van de regio Noord-Holland-Noord. En daarmee anticiperen wij op het voorstellen tot het poulen van spreektijd. Allereerst voorstel 8.91. De komende verkiezingen in 2021 moeten meer zetels opleveren in de Tweede Kamer, met een ijzersterk verkiezingsprogramma, waarin we inzetten op fundamentele verandering in de samenleving. Maar wij vinden dat we al voorafgaand aan die verkiezingen onze standpunten op orde moeten hebben. Welke aanpak van de klimaatverandering kiezen wij? Hoe gaan we om met migratie, zorg, onderwijs, de rechtsstaat? Pas als we daarover met elkaar de discussie hebben gevoerd kunnen we een goed verkiezingsprogramma schrijven. Dus eerst een inhoudelijk congres, daarna het verkiezingscongres. Dan voorstel 8.98. Laten we het over aan de media om onze standpunten naar buiten te brengen? We weten dat dat niet werkt. Laten we daarin het heft in eigen handen nemen met goede informatieve flyers. Dank jullie wel.

Brammert Geerling (Zwolle)

Het zijn sombere tijden. De zeespiegel stijgt, net als de zee van rechtse gekkies die overal zeggen dat ze maar niet gehoord worden. Tegelijkertijd zit onze partij in een dip. Maar dat maakt ons juist strijdbaar. Door meer samen te werken, met elkaar maar ook met andere linkse partijen, brengen we de linkse, progressieve politiek een stap naar voren. To slot nog uw aandacht voor enkele voorstellen die wij hebben ingediend om dit goede congresstuk net nog een stukje beter te maken. Dus graag uw steun voor voorstellen 24 en 42 en moties 3, 4 en 7. Dank u wel.

Burak Yildiz (Rotterdam)

Het kapitalisme bestaat bij de gratie van verdeel-en-heers. Daarom moeten wij ons aansluiten bij andere protestgroepen in de samenleving. Zo bouwen we aan ware solidariteit. Daarom vraag ik jullie steun voor voorstellen 8.2 en 8.44. Deze roepen op om intern meer ruimte te maken voor verschillende visies en vervolgens samen voorop te lopen in de strijd tegen het kapitalisme. Dank jullie wel.

Willem de Man (Vlaardingen)

Wij vinden dat de partij meer moet doen aan ideologische scholing. Karl Marx mag daarin niet ontbreken, maar ook niet het voortschrijdende inzicht. Op het congresstuk hebben als afdeling weinig aan te merken. Laten wij als SP'ers eerst elkaar vinden in wat we met elkaar delen, dan kun we vervolgens beter elkaar vinden in de onderwerpen waarover we van mening verschillen. We zijn het eens over de principes, maar in onze partij is ook ruimte voor nuance. De meerderheid beslist, maar daarbij moeten we altijd de minderheid in het oog houden.

Mariska ten Heuw

Dank aan alle 35 sprekers! De congrescommissie gaat zich nu beraden over uw inbreng en komt na de middagpauze met een reactie.

[Intermezzo met Dragan Bakema]**Frank Futselaar**

Partijgenoten, vandaag maken we de uitslagen bekend van de verkiezingen van de nieuwe bestuursleden van het partijbestuur. Maar eerst nemen we afscheid van de huidige bestuursleden en vooral de voorzitter en de algemeen secretaris. Sommige bestuursleden waren ook kandidaten bij de huidige verkiezingen, maar omdat we nog niet weten wie er precies gekozen zijn, nemen we toch maar van iedereen afscheid.

[De bestuursleden worden één voor één in het zonnetje gezet en bedankt voor hun inzet voor de partij. Er wordt uitgebreid afscheid genomen van algemeen secretaris Lieke Smits en voorzitter Ron Meyer.]

Uitslagen verkiezingen partijvoorzitter, partijsecretaris en algemeen-bestuursleden**Frank Futselaar**

Tussen 13 en 23 november konden alle leden tijdens lokale ledenvergaderingen hun stem uitbrengen. De stemmen zijn inmiddels geteld en we gaan nu de totaal uitslag bekend maken. Daarvoor nodigen we graag Mahir Alkaya en Meta Meijer uit om namens de landelijke kiescommissie van onze partij de uitslag met ons te delen.

Meta Meijer

Inderdaad, tussen 13 en 23 november konden alle leden hun stem uitbrengen voor een voorzitter, een algemeen secretaris en 11 algemeen-bestuursleden. Wij als kiescommissie willen de afdelingen een groot compliment geven, omdat heel veel afdelingen de verkiezingen uitstekend hebben gedaan, hoewel we het pas de tweede keer is dat we het op deze manier hebben georganiseerd. Er viel veel te kiezen deze keer. Er waren twee kandidaat-voorzitters: Jannie Visscher en Patrick van Lunteren. Arnout Hoekstra was als enige beschikbaar voor de functie van algemeen secretaris. Voor deze twee posities moest de kiesdrempel gehaald worden. Voor de titel algemeen bestuurslid waren er naast de 11 voorgedragen kandidaten ook nog 14 kandidaten die hun kandidatuur handhaafden. Voor hen geldt dat de meeste stemmen gelden. Dus de 11 mensen met de meeste stemmen krijgen een plek in het partijbestuur. Het werd heel spannend. Op de peildatum van 18 oktober 2019 telden

we 32.817 leden en zij mochten allemaal hun stem uitbrengen op de ledenvergaderingen. Helaas is in twee afdelingen geen ledenvergadering gehouden en konden de leden daar dus niet hun stem uitbrengen. Eén afdeling leverde niet op tijd de uitslagen aan en is dus niet meegenomen in de telling. Een andere afdeling heeft niet alleen in het eigen gebied maar ook in het buitengebied een ledenvergadering gehouden, zodat echt iedereen zijn of haar stem kon uitbrengen; petje af daarvoor. Twee afdelingen sloten zich aan bij een naastgelegen afdelingen; hun leden werden uitgenodigd naar de vergadering van die afdeling te komen. In één afdeling heeft een herstemming plaatsgevonden, omdat bij de eerste stemming iemand een stem had uitgebracht die geen lid was op de peildatum van 18 oktober. In totaal hebben 1.891 leden hun stem uitgebracht waarvan er 1.818 geldig zijn. Dat maakt dat de kiesdrempel van 50 procent plus 1 neerkomt op 910 stemmen. De telling van de stemmen is eerst in de afdelingen gedaan, vervolgens zijn de uitslagen in De Moed verwerkt. De kiescommissie heeft vervolgens steekproeven gedaan en die stemden tot tevredenheid. Tussen vier kandidaten die streden om de elfde plek werden de verschillen zo klein dat we hebben besloten tot een hertelling van de stemmen die op hen waren uitgebracht. Zo zijn we tot een definitieve uitslag gekomen. Later op de dag zal er een bericht op de website komen te staan waar u kunt nalezen hoeveel stemmen elke kandidaat heeft gehaald. De volgende kandidaten zullen de komende twee jaar als algemeen bestuurslid in het partijbestuur plaatsnemen: Laurens Ivens met 1.102 stemmen, Thijs Coppus met 1.065 stemmen, Jimmy Dijk met 1.049 stemmen, Lieke van Rossum met 1.037 stemmen, Nicole van Gemert met 1.030 stemmen, Bram Roovers met 902 stemmen, Spencer Zeegers met 858 stemmen, Bart van Kent met 843 stemmen, Hans van Hooft met 807, Bert Peterse met 795 stemmen en Sunita Biharie met 789 stemmen. Met 1.492 stemmen is Arnout Hoekstra gekozen tot partijsecretaris.

Mahir Alkaya

En dan nu de uitslag van de verkiezing van de voorzitter. Er zijn in totaal 1.728 geldige stemmen uitgebracht op de kandidaat-voorzitters. 1.110 daarvan waren aan de winnende kandidaat. Partijgenoten, onze nieuwe partijvoorzitter is Jannie Visscher! Jannie, allereerst gefeliciteerd met deze grote eer en grote verantwoordelijkheid en heel veel succes namens ons allemaal. Ook wil ik graag Patrick van Lunteren bedanken. Jullie zijn allebei heel het land doorgegaan voor kennismakingsavonden. Dank jullie wel voor jullie inzet en toewijding. Tot slot, partijgenoten, wil ik jullie – het congres – namens de kiescommissie vragen om conform onze statuten dit resultaat vast te leggen en dan met een bindend advies voor te leggen aan de eerstvolgende partijraad.

Mariska ten Heuw

Dank je wel Mahir. Dit is een formeel moment, dus hier moeten jullie formeel voor stemmen. Ik wil Tim van Houten van het stembureau vragen om naar voren te komen. U als congres moet nu stemmen over twee voorstellen: ten eerste of de door Mahir en Meta voorgelegde uitslag correct is en officieel kan worden vastgelegd en ten tweede of die uitslag met een bindend advies kan worden voorgelegd aan de partijraad van 22 februari. [Er wordt gestemd. Namens het stembureau stelt Tim van Houten vast dat beide voorstellen met ruime meerderheid worden aangenomen.] Dan wil ik nu vragen of Jannie Visscher en alle gekozen partijbestuursleden op het podium komen.

Jannie Visscher

Partijgenoten, wij bedank jullie voor het vertrouwen dat jullie in ons stellen. Ook heel veel dank voor Patrick van Lunteren, mijn maatje met wie ik wekenlang, samen met Arnout, op pad ben geweest om kennis te maken met de leden van de partij. Ik ben oorspronkelijk actief lid geworden van de partij omdat het toenemende individualisme mij ontzettend ging tegenstaan. Het mooie aan onze partij is dat we woorden en daden combineren. We doen dat voor al die mensen die de bestaanszekerheid onder hun voeten voelen wegzakken, in tegenstelling tot die kleine groep die bukt in overvloed. Dat we samen sterk staan hebben we deze zomer ook kunnen zien. Onze partijgenoot Murat Memis zat geheel ten onrechte gevangen in Turkije. Sunita begon een petitie en

duizenden mensen tekenden die. De mensen van ROOD en SP'ers uit Amsterdam en Overijssel gingen naar de consulaten om te protesteren. Sadet heeft in de Tweede Kamer in no time de hele coalitie achter zich gekregen om Murat vrij te krijgen. Als klap op de vuurpijl ging onze Lilian naar Turkije en ze kreeg Murat mee terug. En ik kan jullie verzekeren: de voorspellingen waren heel slecht. De advocaat zei: 'Die jongen blijft daar nog wel een paar jaar.' Maar het is gelukt omdat wij onze krachten hebben gebundeld. En dat kunnen we ook vandaag en morgen! Onze afdelingen en volksvertegenwoordigers zijn ontzettend actief voor rechtvaardigheid en solidariteit, zoals bijvoorbeeld voor de slachtoffers van de Belastingdienst. Wij geven de mensen het gereedschap in handen om voor zichzelf en een socialere samenleving op te komen. Maar vandaag zijn we ook bezig met de dingen die mis zijn gegaan. Ik ben heel erg blij dat er een half jaar lang intensief is gediscussieerd over wat er is misgegaan en hoe dat heeft kunnen gebeuren en hoe we zaken kunnen verbeteren. Vanmiddag, als de resolutie is aangenomen, sturen jullie ons als partijbestuur op pad met een opdracht. Ik beloof jullie: daar gaan wij maandagmorgen meteen mee aan de slag. En niet alleen, maar dat doen we samen met alle geledingen van de partij. Laten we samen de mensen weer hoop geven door middel van nog aansprekendere plannen en acties, en op die manier winnen! Laten we aan de mensen duidelijk maken dat de SP er toe doet en er voor hen is. Dank jullie wel.

[Lunchpauze]

[Hans van Leeuwen spreekt over de ontwikkelingen rond de Paul Peters Fotografieprijs]

Beantwoording door congrescommissie in eerste termijn

Mariska ten Heuw

De congrescommissie krijgt nu 20 minuten de tijd om antwoord te geven op alles wat er in de eerste termijn is ingebracht door de afgevaardigden over het congresstuk. Aan hen de uitdaging om zich net zo goed aan de spreektijd te houden als de afgevaardigden dat hebben gedaan. Spencer, aan jou het woord!

Spencer Zeegers

Ik ga niet per persoon reageren, maar alleen over de onderwerpen die zijn aangedragen. Ik begin met iets over het bevorderen van interne discussie binnen de partij en de ruimte om meningsverschillen naar voren te brengen. Die ruimte voor discussie is hartstikke belangrijk en die moet er komen. Maar wij willen graag ruimte geven aan het nieuwe partijbestuur om daarmee aan de slag te gaan. Misschien zijn er nog andere mogelijkheden dan de Spanning of de Tribune om interne meningsverschillen naar voren te brengen. Ik wil er ook op wijzen dat een stuk tekst in de Spanning of Tribune toch éénrichtingsverkeer is. Wij vinden het heel belangrijk dat de discussie live gevoerd wordt. En dat kan nu al in de 140 afdelingen die we hebben. We willen nog kijken of dat beter kan of op andere niveaus. Wij handhaven dus onze advisering over deze punten. Dan de vergaderingen van de partijraad en de vraag of die live gestreamd moeten worden. Het was opvallend dat er in de eerste termijn een spreker was die daarvoor pleitte en vlak daarna een ander spreker die ertegen pleitte. Ik wil er op wijzen dat wij nu al een aantal voorstellen ondersteunen die ervoor pleiten om de agenda en de besluiten van de partijraad op een veel betere manier te communiceren, zo snel mogelijk na afloop, zodat in alle afdelingen daarover gesproken kan worden. Wij zeggen: laat de partijraad zelf beslissen over de aanwezigheid van de pers en het live streamen. Dan de discussie over het congres als hoogste orgaan van de partij. Wij zijn een vereniging en daarom horen wij ons te houden aan het verenigingsrecht. Dan kan het niet dat je maar eens in de twee jaar bij elkaar komt als hoogste orgaan van deze vereniging. De reactie daarop was: dan gaan we toch eens per jaar een congres houden? Maar daar zijn wij als congrescommissie niet voor. En dat heeft niet alleen met het verenigingsrecht te maken, maar ook met het feit dat iedereen hier wil dat we aan de slag gaan, dat we daadkracht moeten laten zien. Eens per jaar bij elkaar komen om

besluiten te nemen is dan veel te weinig. Wat dat betreft mogen we blij zijn dat de partijraad veel vaker bij elkaar komt en besluiten kan nemen, waardoor we meer slagkracht hebben. Dan over het poulen van spreektijd. Er werd gezegd: twee minuten is te weinig om een diepgaande discussie te kunnen voeren. Daar kan ik me wat bij voorstellen, maar het congres is niet het begin van de discussie maar het sluitstuk van de discussie. Wij denken dat de discussie over 'Heel de Mens' goed voorbereid moet worden en dat we daar ruim de tijd voor moeten nemen, in afdelingen en regio's, misschien ook nog op andere manieren. En daarbij zijn we niet gebonden aan spreektijdbeperkingen en kunnen alle leden meedoen. Wij blijven dus bij ons advies hierover. Er is ook een voorstel geweest om de ledenontwikkeling periodiek en cijfermatig te bespreken op de partijraad. De congrescommissie neemt daarvan de strekking over, dat geeft meer ruimte om dit goed te organiseren dan door letterlijk het voorstel over te nemen. Dank jullie wel.

Lieke van Rossum

Een socialistische beweging kan alleen van onderop opgebouwd worden. Daarom namen we het voorstel over van Zutphen, dat de partijraad een prioritering geeft aan welke campagnes wij samen met de mensen gaan voeren. Maar wij vinden dat het nieuwe partijbestuur de ruimte moet krijgen om te bepalen hoe we die campagnes precies gaan voeren en wie ze gaat leiden. Over scholing zijn meerdere opmerkingen gemaakt: sommige afdelingen willen meer ideologische scholing, zodat we onze organisatie kunnen versterken en onze acties beter met theorie kunnen onderbouwen en uitleggen aan de mensen. Daar is de congrescommissie het helemaal mee eens. Dan de actuele motie die is ingediend door Rotterdam. De strijd tegen racisme is ontzettend belangrijk. Toch willen we de letter van dit voorstel ontraden, want wij willen niet van onze afdelingen – die nu al heel druk zijn met diverse campagnes – vragen dat zij per se aan antiracisme-demonstraties mee doen. Natuurlijk kan het zo zijn dat de situatie over een paar maanden anders is, zodanig dat de partij besluit om alsnog aan deze acties mee te doen, maar dat kunnen we nu nog niet weten. Daarom ontraden wij nu deze motie.

Lian Veenstra

Ik heb twee punten. Ten eerste wil ik ingaan op wat afdeling Kerkrade zei over de afdrachtregeling. Wij vinden het op dit moment niet het moment om die regeling te gaan wijzigen, aangezien deze kortgeleden nog is geëvalueerd en aangepast. Ten tweede, de afdeling Goes wil dat de kandidatencommissie geen voordracht meer doet. Wij vinden dat het niet aan ons is om daar op dit moment een uitspraak over te doen; laat het nieuwe partijbestuur na een evaluatie daar een uitspraak over doen. Ten slotte, een aantal afdelingen bracht naar voren dat we vanaf vandaag met z'n allen dezelfde kan op moeten. Daar sluiten wij als congrescommissie ons helemaal bij aan. Dank jullie wel.

Renske Leijten

Ten eerste wil ik me richten tot afdeling Terneuzen. Natuurlijk, als je de gemeenteraadsfractie gaat ondersteunen, dan is het soms heel moeilijk om daarin je weg te vinden. Daarom vinden wij ook dat er korte lijnen moeten zijn naar Kamerleden en regiovertegenwoordigers. Wat betreft het wegvallen van onze vertegenwoordiging in Brussel en de daaruit volgende noodzaak van het onderhouden van internationale contacten. De vraag of dat moet gebeuren door een secretariaat of een verantwoordelijke in het partijbestuur vind ik eerlijk gezegd een semantische discussie. Diverse mensen in onze partij onderhouden al goede internationale contacten: Tiny Kox, Sadet Karabulut, Arnout Hoekstra en ook ikzelf. Als straks iemand in het partijbestuur verantwoordelijk wordt gemaakt voor het coördineren van de internationale contacten, dan komt dat feitelijk neer op een internationaal secretariaat. Dan 'Heel de Mens'. Wij zijn het er allemaal over eens dat dat meer van deze tijd moet worden. Maar laten we daar de tijd voor nemen; als we die discussie al gevoerd willen hebben voor de komende verkiezingen, dan is dat echt te weinig tijd. We kunnen voorlopig in alle geledingen van de partij nog heel goed uit de voeten met 'Heel de Mens', juist omdat onze

kernwaarden zo ontzettend duidelijk zijn. Uit Maastricht kwam de vraag of wij ons wel goed voorbereiden op de volgende economische crisis die eraan zit te komen, omdat het kapitalisme nou eenmaal zo werkt. De congrescommissie wil daarom aanraden om wijzigingsvoorstel 8.102 toch over ten nemen, ondanks het feit dat dit een organisatorisch congres is. Afdeling Zaanstreek vraagt steun voor het idee van een publieke bank. Maar dat is ons standpunt al: een publieke bank staat al in ons verkiezingsprogramma. In de Kamer is Mahir Alkaya daar al hard mee bezig. Hij is ook buiten de Kamer daarvoor aan het mobiliseren. Hij organiseert er avonden over. Gilze-Rijen waarschuwt voor de gevaren van het digitale kapitalisme. Hier ligt inderdaad een grote opdracht voor ons, maar het is heel specifiek, dus laten we de tijd nemen om te kijken wat we hiermee kunnen doen. Dan de inbreng van Hengelo: wij steunen die strijd voor de verhoging van het minimumloon en dus nemen we wijzigingsvoorstel 8.54 over. Dan de discussie over racisme. Wij zijn het eens met de naar voren gebrachte meningen dat de strijd tegen racisme opgevoerd moet worden en daarom hebben wij voorstel 21 gewijzigd overgenomen. Afdeling Almere zegt: het zou niet over klimaat moeten gaan maar over milieu, daar liggen onze wortels. Daarom is het mooi om te zien dat ons Milieu-Alarm Team nieuw leven is ingeblazen. Dus misschien kan afdeling Almere samen met dit team aan de slag gaan, om de daad bij het woord te voegen. Afdeling Eindhoven wil nu al aan de slag met de energietransitie en zegt: 'We kunnen niet wachten op het volgende verkiezingsprogramma.' Nu is Sandra Beckerman daar al mee bezig, dus ik zou tegen Eindhoven willen zeggen: 'Sla de handen ineen met Sandra en ga ermee aan de slag.' Dank jullie wel.

[Uitreiking van de Rooie Reus-prijs door Tiny Kox aan de vakbond Leraren in Actie.]

Bespreking congresstuk 'Samen Vooruit' in tweede termijn

Frank Futselaar

Hartelijk dank aan de leden van de congrescommissie. Zo meteen volg de tweede termijn. De sprekers uit de eerste termijn die ook in tweede termijn willen spreken, roep ik op zich te verzamelen ter linker- en rechterzijde van mij. Voor de tweede termijn geldt een spreektijd van maximaal één minuut.

Emil Jacobs (Sittard-Geleen)

Het congres is het sluitstuk van de discussie, zo stelt de congrescommissie. Dat klopt, maar tegelijk is het zo dat het congres de eerste keer is dat we landelijk in zo'n brede vorm bijeenkomen en een partij-brede discussie kunnen voeren. Met het komende ideologische congres is het belangrijk dat we die discussie kunnen voeren en dat minderheidsstandpunten naar voren gebracht kunnen worden. Dus laten we afstappen van die federatie van afdelingen en ons congres politiek maken. Als daar een jaarlijks congres voor nodig is, dan lijkt me dat een logische stap. Dus stem voor moties 3 en 8. Dank jullie wel.

Gera Stam (Doetinchem)

Toen mijn pleidooi voor afwezigheid van pers bij de partijraad werd gevolgd door een pleidooi voor het streamen van de partijraad, klonk er gelach. Maar deze twee moties versterken elkaar juist. Het punt is dat de partijraad voor de leden is, bij voorkeur door de leden te volgen via een live-stream, en pas daarna in de publiciteit. Want onderlinge discussies moet je eerst onderling voeren. Dank jullie wel.

Daan Brandenburg (Groningen)

Ik ben blij dat de congrescommissie aanbeveelt dat het partijbestuur straks per campagne een verantwoordelijke gaat aanwijzen. Dat is precies wat wij wilden met voorstel 107. Dus er staat ons niets meer in de weg om dat voorstel aan te nemen, want dan worden die afdelingen meteen ook ondersteund door De Moed, zodat wij de partij kunnen zijn die de mensen de macht teruggeeft die

het kapitaal van hen heeft afgenomen. Het is dan ook mooi dat er is toegezegd dat we gaan knokken voor een verhoging van het minimumloon met 14 euro. Samen gaan we voorop lopen in die strijd. Dank jullie wel.

Nick Wasilopoulos (Nijmegen)

Over motie 4, het streamen van de partijraad, zegt de congrescommissie dat we dat aan de partijraad moeten overlaten. Maar de partijraad zelf heeft geen baat bij het streamen daarvan, dus dat lijkt mij een uiterst slechte zaak om dat aan de partijraad over te laten. Dus ik roep iedereen op om van z'n stemrecht gebruik te maken en voor dit voorstel te stemmen. Dank jullie wel.

Ben van Gils (Gilze-Rijen en Dongen)

Nog even over amendement 8.13. Samen vooruit betekent ook naar elkaar luisteren en de beschikbare kansen grijpen. Stem daarom voor de toekomst, stem voor amendement 8.13.

Neeltje Peters (Amsterdam)

Over voorstel 36, het internationaal secretariaat. Als ik Renske goed begrijp dat hebben we straks feitelijk al zo'n secretariaat als er iemand in het partijbestuur voor internationale contacten verantwoordelijk wordt gemaakt in combinatie met de activiteiten die er nu al op dat gebied zijn. Dan kun je dus net zo goed voor voorstel 36 stemmen. Het ergste wat er dan kan gebeuren als dat die dingen dan extra gefaciliteerd worden en dat lijkt mij alleen maar prima. Verder wil ik nog namens Amsterdam wijzigingsvoorstel 99 intrekken en in plaats daarvan vraag ik jullie voor voorstel 2 te stemmen. Dank jullie wel.

Matthijs van Otterdijk (Schiedam)

De congrescommissie stelt dat het niet aan het congres is om invulling te geven aan de vormgeving van onderlinge discussie en dat dit de taak moet zijn van het nieuwe partijbestuur. Wat een onzin! Wij zijn een democratische partij. Waarom hebben we überhaupt een congres als alles toch door het partijbestuur bepaald moet worden. Dit is zeer typisch voor het probleem waar de SP mee zit. Alle ideevorming komt uit het partijbestuur, terwijl alle ideeën juist uit de basis zouden moeten komen. Ik roep jullie daarom op om te stemmen voor 8.2, 8.42, 8.43 en 8.99. Dank jullie wel.

Wim van Gammeren (Amersfoort)

Wij zijn blij dat de strekking van 8.49 wordt overgenomen, mits het niet te vrij blijvend wordt opgevat. De professionaliteit die we aan het begin van dit congres zagen, is precies de professionaliteit die we op alle fronten nodig hebben. Dank jullie wel.

Burak Yildiz (Rotterdam)

We hebben geen reactie gehoord op voorstel 8.44. Wij hopen dat zwijgen toestemmen betekent. Wij vinden ook dat klimaat en racisme noodzakelijke onderdelen zijn van de klassenstrijd. Die klassenstrijd moeten we op alle mogelijk fronten voeren. Ik noem het verbreden van het vrouwenquotum naar alle vrouwen, dus niet alleen aan de top. Daarom vragen wij jullie om voor 8.44 te stemmen, zodat we samen tegen uitsluiting kunnen strijden. En tot slot, onze actuele motie verplicht niemand, maar is slechts een oproep aan de afdelingen om deel te nemen aan de bestaande beweging tegen racisme. Dank jullie wel.

Chris Hesse (Heerlen)

De basis van de SP, dat zijn de afdelingen zelf. We moeten dus niet zaken omhoog delegeren naar Amersfoort. Die strekking zat in een aantal bijdragen in eerste termijn. Alle afdelingen hebben het recht tot initiatief, buiten en binnen het parlement, het provinciehuis en het gemeentehuis. Zet 'm op!

Bob van Vliet (Rijswijk)

De congrescommissie zei: 'Stukken in de Tribune of Spanning zijn éénrichtingsverkeer.' Ja, nu nog wel. Dus laten we dat veranderen. De commissie zei ook dat er meer manieren zijn om om te gaan met interne discussies binnen de partij. Inderdaad, dus laten we dat dan ook organiseren met voorstellen 8.2, 8.42 en 8.43. Over 8.7 zei de congrescommissie dat het goed is om periodiek de ledenontwikkeling te bespreken, maar juist de cijfers daarover wil de congrescommissie weglaten. Dat is raar, laten we dus met z'n allen 8.7 aannemen. Dank jullie wel.

Michel Verschuren (Breda)

Ik heb nog een opmerking over motie 4, het streamen van onze partijraad. Laten we dat gewoon doen! De technische mogelijkheden zijn er. Tot slot, over motie 15 van onze afdeling. Daarover is weinig gezegd en dat steekt mij een beetje. We zetten ons wel in voor mensen met een beperking. Laten we dat dan ook doen voor leden met een beperking, zodat ook zij kunnen gaan stemmen. Dank jullie wel.

Brammert Geerling (Zwolle)

Graag nog even jullie aandacht voor motie 4, het streamen van de partijraad. Ik vind dat onze voorzitters daar prima vertegenwoordigen. Maar er is gewoon een behoefte bij een deel van onze leden om de partijraad te kunnen volgen. We zouden dat aan de partijraad kunnen overlaten, maar we kunnen het net zo goed hier regelen. Dank jullie wel.

Marianne Laumann (Kerkrade)

Nog even over motie 20, de afdrachtregeling. De congrescommissie zegt: 'We vinden het nu niet de tijd om de afdrachtregeling te herzien, omdat dat recentelijk nog is gebeurd.' Dat is alweer twee jaar geleden, dus ik weet niet of dat recent is. Zo doen we dat in de Tweede Kamer toch ook niet. Als de coalitie met een slecht voorstel komt, dan zeggen wij toch ook niet: 'Ach, dat is nog maar twee jaar geleden, dus daar doen we voorlopig niets mee'? Ongelijke behandeling is ongelijke behandeling, ook in onze partij. Dus graag jullie steun voor motie 20. Dank jullie wel.

Murat Memis (Eindhoven)

Wij gaan motie 2.30 in stemming brengen, over de brede discussie over de energietransitie. De urgentie is hoog. Alle gemeentes moeten binnenkort hun energieplan af hebben. Dus de SP moet al voor de verkiezingen hierover duidelijkheid geven. Motie 28 gaan we ook in stemming brengen. De andere moties van Eindhoven trekken we terug. Dank jullie wel.

Mark van Caldenberg (Landgraaf)

Vandaag hebben we hier samen gediscussieerd en naar elkaar geluisterd. Dat is heel waardevol. En morgen gaan we weer samen aan de slag! Dank jullie wel.

Mariska ten Heuw

Dat was de tweede termijn voor de afgevaardigden om te spreken over het congresstuk. De congrescommissie gaat zich nu beraden.

[Intermezzo met ROOD]**Frank Futselaar**

Het is nu aan de congrescommissie om antwoord te geven op de bijdragen van de afgevaardigden in de tweede termijn. Ze hebben maximaal een kwartier de tijd. Spencer, aan jouw het woord.

Beantwoording door congrescommissie in tweede termijn

Spencer Zeegers

Ik zal namens de congrescommissie als enige beantwoorden. Ik wil graag beginnen met iets recht te zetten richting de afdeling Noordoostpolder. Zij hebben wijzigingsvoorstel 8.10 ingediend en daar hebben we het nog niet over gehad. Zij hebben de tekst aangepast op ons verzoek, dus nu stellen wij voor 8.10 over te nemen. Dan het volgende. Ik hoorde net dat dit de eerste keer is dat wij zo discussiëren in de partij. Ik was daar heel verbaasd over, want ik heb al heel wat congressen met discussies meegemaakt. Als het gaat over het streamen van de partijraad, dan merkt de congrescommissie dat de meningen daar toch wel verdeeld over zijn. Laat het congres daarover een besluit nemen en dan moet de partijraad het daar maar mee doen. Dan amendement 107. Wij hebben dat eerst zo gelezen dat er één verantwoordelijke zou moeten komen voor alle campagnes. Maar zoals Daan Brandenburg het net zei gaat het om een aparte verantwoordelijke voor elke campagne afzonderlijk en dat is precies wat wij ook zeggen. Dus de strekking van 107 willen we graag overnemen, maar niet de letter. Wat betreft het digitaal kapitalisme, voorstel 8.13, daar doen we al heel aan. Ik vind het tekstvoorstel van 8.13 echt te specifiek voor dit congresstuk. Reken er op dat we daar de komende tijd volop mee bezig blijven. Wat betreft het voorstel voor een internationaal secretariaat, daarover wil ik graag herhalen wat Renske zei, namelijk dat we daar geen semantische discussie over moeten voeren. Als we daarvoor een verantwoordelijke in het partijbestuur aanstellen, dan maakt het niet zoveel uit hoe je het noemt, het gaat erom wat je ermee doet. Dus wij handhaven onze adviezen ten aanzien van al deze voorstellen, met name 8.36. Vervolgens wil benadrukken dat het nieuwe bestuur als taak heeft om discussies goed voor te bereiden. Je kunt niet onvoorbereid aan zo'n discussie beginnen. Om hier te zeggen dat dat anders moet, lijkt mij onlogisch en onnodig. Dan voorstel 8.44 van Rotterdam. Van voorstel 8.21 hebben wij als congrescommissie de strekking overgenomen; daarvoor hebben we een gewijzigd tekst gemaakt en die lijkt ons beter dan 8.44. Dat advies handhaven wij. Verder, toen ik net zei dat de stukken in de Spanning of Tribune éénrichtingsverkeer zei, bedoelde ik dat dat ook zo blijft als iemand er een opiniestuk in schrijft. Dan is dat éénrichtingsverkeer van de schrijver naar de lezer. Laten we de komende tijd goed nadenken hoe we die discussie binnen de partij gaan organiseren en daar niet alleen de Spanning of de Tribune voor nemen. Discussie voor je het liefste wanneer je elkaar aan kan kijken, dan kan je echt reageren op elkaar. Over motie 15, dat leden moeten kunnen stemmen ook als zij wegens een beperking niet naar de ledenvergadering kunnen komen, willen wij graag ons advies wijzigen; dus wij stellen voor om die motie alsnog over te nemen. De congrescommissie blijft het oneens met Kerkrade ten aanzien van de afdrachtregeling; we hebben die recent geëvalueerd en daar heeft de hele partij mee ingestemd. Tegen Kerkrade wil ik zeggen: jullie zijn natuurlijk altijd vrij om de afdrachtregeling op de agenda te krijgen, in de partijraad of anderszins. Tot slot motie 32, over de urgentie van het energiedebat. Inhoudelijk snappen wij die urgentie heel goed. Maar wij vinden dit niet niet de tijd en plaats om deze inhoud over te nemen. Dank jullie wel.

[Uitreiking van de Gouden Tomaat door Lilian Marijnissen aan Bob Fosko]

[Pauze]

Mariska ten Heuw

We gaan zo beginnen met de stemmingen. In de bundel die u heeft gekregen zaten 124 wijzigingsvoorstellen en 33 moties. Zoals ik vanochtend al zei, u heeft er een extra motie bijgekregen, motie 34. Er zijn een aantal wijzigingsvoorstellen en moties ingetrokken; welke dat zijn hoort u straks bij de stemming. Deze worden niet meer in stemming gebracht. U stemt straks over het wijzigingsvoorstel, niet over het advies wat u daarover heeft gekregen, dat advies mag u opvolgen of naast u neerleggen. Voor de mensen die stemrecht hebben, wilt u even uw stemkaart erbij pakken en die laten zien? [Het licht wordt bijgesteld zodat alle stemkaarten goed te zien zijn.]

Frank Futselaar

Dan gaan we nu daadwerkelijk stemmen. Zoals gezegd bestaat het stembureau uit Remine Alberts en Tim van Houten; zij worden geassisteerd door 20 vrijwilligers in de zaal die indien nodig zullen helpen met het tellen van de stemmen. Dan gaan we nu beginnen.

Stemming over wijzigingsvoorstellen en moties

Wijzigingsvoorstellen

- 8.1 Verworpen
- 8.2 Verworpen
- 8.3 Verworpen
- 8.4 Verworpen
- 8.5 Verworpen
- 8.6 Verworpen
- 8.7 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
- 8.7 Verworpen (voorstel congrescommissie)
- 8.8 Aangenomen
- 8.9 Verworpen
- 8.10 Aangenomen
- 8.11 Verworpen
- 8.12 Verworpen
- 8.13 Verworpen
- 8.14 Verworpen
- 8.15 Ingetrokken
- 8.16 Ingetrokken
- 8.17 Verworpen
- 8.18 Aangenomen
- 8.19 Verworpen
- 8.20 Aangenomen
- 8.21 Verworpen (oorspronkelijke voorstel)
- 8.21 Aangenomen (voorstel congrescommissie)
- 8.22 Verworpen
- 8.23 Verworpen
- 8.24 Verworpen
- 8.25 Verworpen
- 8.26 Ingetrokken
- 8.27 Ingetrokken
- 8.28 Verworpen
- 8.29 Ingetrokken
- 8.30 Verworpen
- 8.31 Ingetrokken
- 8.32 Aangenomen
- 8.33 Verworpen
- 8.34 Verworpen
- 8.35 Verworpen
- 8.36 Verworpen
- 8.37 Verworpen
- 8.38 Aangenomen
- 8.39 Verworpen
- 8.40 Verworpen
- 8.41 Verworpen
- 8.42 Verworpen

8.43 Verworpen
8.44 Verworpen
8.45 Aangenomen
8.46 Aangenomen
8.47 Aangenomen
8.48 Verworpen
8.49 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.49 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.50 Verworpen
8.51 Verworpen
8.52 Verworpen
8.53 Verworpen
8.54 Aangenomen
8.55 Aangenomen
8.56 Verworpen
8.57 Verworpen
8.58 Verworpen
8.59 Verworpen
8.60 Verworpen
8.61 Verworpen
8.62 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.62 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.63 Verworpen
8.64 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.64 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.65 Verworpen
8.66 Verworpen
8.67 Verworpen
8.68 Verworpen
8.69 Verworpen
8.70 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.70 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.71 Verworpen
8.72 Verworpen
8.73 Aangenomen
8.74 Verworpen
8.75 Verworpen
8.76 Verworpen
8.77 Verworpen
8.78 Verworpen
8.79 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.79 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.80 Verworpen
8.81 Verworpen
8.82 Verworpen
8.83 Verworpen
8.84 Verworpen
8.85 Verworpen
8.86 Verworpen
8.87 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.87 Verworpen (voorstel congrescommissie)

8.88 Verworpen
8.89 Verworpen
8.90 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.90 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.91 Verworpen
8.92 Verworpen
8.93 Verworpen
8.94 Verworpen
8.95 Verworpen
8.96 Verworpen
8.97 Verworpen
8.98 Verworpen
8.99 Ingetrokken
8.100 Verworpen
8.101 Verworpen
8.102 Aangenomen
8.103 Verworpen
8.104 Aangenomen
8.105 Verworpen
8.106 Verworpen
8.107 Aangenomen
8.108 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.108 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.109 Aangenomen
8.110 Aangenomen
8.111 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
8.111 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8.112 Verworpen
8.113 Verworpen
8.114 Verworpen
8.115 Verworpen
8.116 Ingetrokken
8.117 Ingetrokken
8.118 Aangenomen
8.119 Verworpen
8.120 Verworpen
8.121 Verworpen
8.122 Verworpen
8.123 Verworpen
8.124 Verworpen

Moties

1 Verworpen
2 Verworpen
3 Verworpen
4 Verworpen
5 Aangenomen
6 Aangenomen
7 Aangenomen (oorspronkelijke voorstel)
7 Verworpen (voorstel congrescommissie)
8 Verworpen

- 9 Verworpen
- 10 Aangenomen
- 11 Verworpen
- 12 Verworpen
- 13 Verworpen
- 14 Verworpen
- 15 Aangenomen
- 16 Ingetrokken
- 17 Verworpen
- 18 Ingetrokken
- 19 Verworpen
- 20 Verworpen
- 21 Verworpen
- 22 Verworpen
- 23 Verworpen
- 24 Verworpen
- 25 Verworpen
- 26 Verworpen
- 27 Verworpen
- 28 Verworpen
- 29 Verworpen
- 30 Verworpen
- 31 Verworpen
- 32 Verworpen
- 33 Verworpen
- 34 Verworpen

[Uitreiking van de Gouden Tomaat door Peter Verschuren aan Rosita van Gijlswijk]

[Afsluiting van congres door Mariska ten Heuw en Frank Futselaar]

[Toespraak door voorzitter Tweede Kamerfractie Lilian Marijnissen]